

Tednik Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 50.

V Ljubljani, 15. grudna 1905.

XLV. leto.

»Učiteljski Tovariš« izhaja vsak petek. Ako je na ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo »Učiteljskega Tovariša« v Idriji. Naročnino prejema Frančišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Oglasi in poslanice stanejo za stran 30 K, pol strani 16 K, 1/3 strani 10 K, 1/4 strani 8 K, 1/8 strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavlanje po dogovoru. Priloge poleg poštnine 6 K.

Vsebina: Vabilo k seji upravnega odbora »Zaveze avstr. jugoslov. učit. društev«. — Učiteljice ne zaostanimo za tovariši. — Naš denarni zavod. — Dar — 25%! — Regulacija učiteljskih plač v deželnem zboru goriškem. — Spodnještajerske ljudskošolske razmere. — Ureditev učiteljskih plač v Dalmaciji. — Iz naše organizacije. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Listnica uredništva. — Uradni razpisi učiteljskih služb. — Inserati. — † Ivan Matko. — Zanimivosti križem sveta.

Vabilo seji upravnega odbora »Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev«

ki bo

v četrtek, dne 28. decembra 1905

== ob pol 2. uri popoldne v hotelu „Ilirija“, ==
v Ljubljani, Kolodvorske ulice.

Dnevni red.

1. Predsednik otvori sejo.
2. Tajnikovo poročilo.
3. Blagajnikovo poročilo.
4. Poročilo o »Zavezinih listih«.
5. Določitev kraja in časa prih. XVIII. glavni skupščini.
6. Posamezni predlogi in nasveti.

Vodstvo »Zaveze avstr. jugoslov. učit. društev«.

Tajnik: Drag. Česnik.

Predsednik: L. Jelenc.

Učiteljice ne zaostanimo za tovariši!

Dolgo smo čakale potrpežljivo, molče in vztrajno, da se vendarle zjasne dnovi tudi kranjski učiteljici. Upale smo zaman; zakaj ni ga od nikoder onega rešitelja, ki bi nam plačal s poštenim plačilom naporno naše delo, ni ga onega, ki bi videl tudi v učiteljici to, kar je: vzgojiteljico narodovo, ki bi spoznal v njenem delovanju temelj narodove blaginje. Da, potrpežljiva je kranjska učiteljica, skrajno potrpežljiva, a tudi njena potrpežljivost sega le do gotove meje. Bridko se motite oni, ki smatrate učiteljico za stroj, ki mora delati mehanično tako dolgo, dokler se ne sesede obrabljen. Delale smo neumorno do sedaj, do sedaj pravim, a ne več tako dalje. Ako se pošteno delo plača vsaki kravji dekl, vsaki pastirici, potem menda zasluži tudi učiteljica pošteno plačilo za pošteno delo,

Tedaj, ko ste naši deželni »očetje« milostno dovolili draginjsko doklado učiteljem-oženjencem, tedaj učiteljice še toliko nismo bile vredne, da bi bili vsaj vprašali, ker sami niste vedeli, ali imajo tudi te usta, ali potrebujejo tudi te obleke in stanovanja? O, čemu?! Učiteljica naj le dela, trpi in molči — jesti ji ni treba. Izgovarjali ste se pač, da ni denarja; a vemo tudi učiteljice dobro, da je denarja dovolj, le za učiteljstvo ga ni. Mislite li, da smo res tako omejene, da ne znamo izračunati, kakšen lep vir za učiteljstvo bi odprli, ako bi naložili naklado na soda-vodo in pokalice? O, to bi bil tako bogat vir, ki bi ga bilo učiteljstvo lahko veselo.*) Saj izpijejo soda-vode ogromno pri nas, zlasti zdaj, ko se širi abstinenca bolj in bolj. In vi niste mislili na to, ker niste hoteli privoščiti učiteljstvu priboljška.

Pa beračice nismo, kakor učitelji niso berači, prosile ne bomo več, saj vemo, da se mora pošteno delo plačati pošteno. In poštenega plačila zahtevamo odločno!

Tovarišice! Prišel je tudi za nas dan, ko lahko pokažemo svetu, da znamo biti odločne, da znamo zahtevati odločno tam in pri onih, kjer smo prosile do sedaj zaman. Skličimo tudi učiteljice svoje zborovanje in izvolimo si odločne zastopnice, ki naj s tovariši vred ukrenejo, kar je edino potrebno, da storimo tudi učiteljice to, kar hočejo naši »višji«. Ne zaostanimo torej za tovariši!

*) S tem opozarjamo poklicane kroge tudi na ta vir novih dohodkov!
Uredn.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodono naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega
konvikta v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca meseca listopada 1905 K 167.549.86.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Dar — 25%!

Učiteljstvo se več ne da voditi za nos . . .
Simpatije vseh poštenih ljudi morajo biti v
tem slučaju na strani učiteljstva.

»Slov. Učitelj« št. 9., stran 175.

Dolgotrajna in obenem zanimiva je borba kranjskega učiteljstva za izboljšanje njegovega gmotnega položaja.

Kakor rdeča nit se vleče to vprašanje že leta in leta po vsem delovanju kranjskega učiteljstva. Najprej smo pričeli moledovati za izpolnitev sankcioniranega drž. zakona § 55. potem okraj. učit. društev s ponižnimi prošnjami, potem potom dežel. učit. društva; sklicali smo ogromno obiskovani protestni shod, a ko vse to ni pomagalo, govorili smo glasno, da nas je čul ves svet — na zadnji deželni učiteljski skupščini.

Ta naš glavni protest je prišel tudi do ušes onih faktorjev, ki nas morajo slišati, in ravno ti faktorji so vse potrebno ukrenili, da se nam vendar izpolni naša vroča in opravičena želja, da se nam uredi vsaj deloma za naše stoletje naravnost škandalozne plače.

Naša želja se nam je obetala in izpolnila bi se nam tudi bila, da niso klerikalni poslanci preprečili iz golega sovraštva do šole in šolstva ter gole zavisti do nas nameravane akcije.

V internacijskem klerikalnem načrtu stoji pribito dejstvo, da se učiteljstvu sploh ne sme dovoliti takih plač, da bi se moglo ravno zaradi tega posvetiti le zgolj svojemu poklicu, temveč učiteljstvo imej take plače, da mora biti kolikor toliko odvisno od raznih faktorjev, da se mora boriti za vsakdanji kruh s postranskimi zaslužki itd. Zakaj internacijski klerikalizem pač dobro ve, da more svoje pohlevne ovčice le toliko časa držati v šahu, dokler je njih um omejen, kakor hitro pa prične naš narod misliti z lastno glavo, izgine ves klerikalni vpliv med maso in s tem vplivom tudi udobno življenje med to zaslepljeno maso. Ako pa klerikalna stranka sploh mora izboljšati gmotni položaj učiteljstva, ga pa izboljša s takimi privesci, da dene učiteljstvo na krajšo verigo, kakor se je svoje dni izrazil znani dr. Gessmann.

In tega principa se je držala tudi naša klerikalna stranka pri letošnji regulaciji naših plač.

Naša klerikalna stranka ima sicer vedno polna usta samo lepih fraz naklonjenosti in dobrotljivosti napram slovenskemu učiteljstvu. In ravno ta frazasta naklonjenost je ulovila nekaj učiteljev in učiteljic, da je mogla klerikalna stranka ustanoviti »krepko se razvijajočo« »Slomškovo zvezo«. A ta »zveza« se razvija tako krepko, da niti občnega zbora ne more sklicati, in uverjeni smo, da bo ravno zadnja regulacija naših plač odprla oči še oni peščici zaslepljenih tovarišic in tovarišev, da bodo dali slovo za vedno tej značajni »zvezi«, držeč se gesla, citiranega na čelu tega članka.

Da pa slovenski svet ne bo mislil, da je naša trditev iz trte zvita, se hočemo ozreti nekoliko v preteklost ter navesti le suha dejstva v podkrepitev, da je edino-le klerikalna stranka preprečila sedanjo regulacijo naših plač.

Evo dejstev!

Klerikalizem se je sploh vedno izigral kakor največjega prijatelja učiteljstva, kadar je bilo treba oštati le pri besedah. A kakor hitro je morala beseda postati dejstvo, so šle besede v prazen nič.

Dobro nam je še v spominu nastop dr. Žitnika na prvem občnem zboru »Slomškove zveze«, ko je na zabavnem večeru 29. decembra l. 1901. v pokojnem Katoliškem domu govoril svojim zvestim ovčicam ter jim razkladal kake predloge meni njegova stranka staviti v deželnem zboru za uresničenje izboljšanja gmotnega položaja kranjskega učiteljstva in kake predloge meni staviti v državnem zboru tista stranka v saniranje deželnih financ. Ker pa je bil takrat ravno zabavni večer, je ostalo le pri besedah.

Predobro nam je dalje še v spominu ona gostobesednost, s katero je sprejel deželni odbornik Povše, torej zopet ena glav slovenske klerikalne stranke, delegacijo slovenskih učiteljic, ko ga je prišla prositi regulacije plač. Mož se je takorekoč topil samih besedi in obljub. A ostalo je zopet le pri besedi.

In ko je stopilo združeno kranjsko učiteljstvo pred svet v imponantnem protestnem shodu s kategorično zahtevo po izboljšanju plač, so se izrekli napredni poslanci na usta ljubljanskega župana, da so oni na vsak način za regulacijo; vstal je zopet oni sladki odbornik Povše ter prav previdno izrekel nekaj navadnih fraz, da deželni odbor pač pripozna upravičenost te zahteve a previdno se je izognil izgovoriti zatrdilo, da **stoji i njegova stranka na tistem stališču kakor napredni poslanci.**

In kar smo že takrat pribili, to se je tudi izpolnilo. Neomejeni diktator dr. Šusteršič je na znanem shodu prehitro izdal jedro vsega klerikalnega mišljenja in dela, da rajši **razbije deželni zbor**, kakor da pride do regulacije naših plač. In mož se je takoj ustrašil svoje izdaje ter hitel popravljati, da je pač za regulacijo, a za to morajo prispevati takozvani »5000-kronarji.

To izdajstvo so hoteli prikrivati vsi klerikalni listi in lističi ter izkušali ublažiti pravi pomen teh besedi. Priskočil mu je na pomoč tudi vreden oproda vrednega gospodarja, sam predsednik »Slomškove zveze«, ko je uvidel, da mu zna ta izjava odpoditi še ostale pristaše, ter je objavil v 12. št. iz leta 1903. v »Slov. Učitelju« neko »V pojasnilo«, kjer je hotel »pojasniti« izjavo svojega gospodarja o znanih 5000 K, o obstrukciji in o istinitem položaju deželne zbornice napram regulaciji naših plač.

Kako površno, otročje in plitvo je bilo tisto »V pojasnilo«, je pokazalo ravno zadnje zasedanje deželnega zbora.

V tistem pojasnilu se je zaletel v poslanca Hribarja, češ, govoril je na shodu, a pritrdil mu ni pozneje nobeden somišljenik. A mož je pozabil povedati, da je Hribar takrat govoril v imenu naprednega kluba. Trdil je dalje, da niso veleposestniki za regulacijo učiteljskih plač. A ravno glasovanje v šolskem odseku je pokazalo, da so bili veleposestniki na naši strani.

In kako se je trudil ta poslanec v klubu in v zbornici za dosego tega, »kar je največ mogoče storiti za učiteljstvo«, ve še vsakdo. »Presedlal je«, ali kakor bi dr. Žitnik rekel: »Požrl je dano besedo«.

Klerikalna stranka je vedno trdila, da ne pripusti prej regulacije učiteljskih plač na vrsto, dokler ne pride ljudstvo do svojih pravic. Letošnje zasedanje je prineslo ljudstvu to, kar so hrepeneli doseči — a ne ljudstvo,

temveč klerikalni voditelji, resolucijo za občo volilno pravico.

In da se je klerikalna stranka zvesto držala svoje parole, izrečene po dr. Šusteršiču na znanem shodu v bivšem Kat. domu, je pa še vsemu slovenskemu svetu dobro v spominu. Prazen je izgovor, da ni napredna stranka preskrbela po kritja, in da naš davkoplačevalec ne zmore toliko novih bremen. To so fraze!

Vprašamo: Kje je: 1.) imenik onih »5000 kronarjev«; 2.) kje so oni predlogi, ki jih je stavila — po zagotovitvi dr. Žitnika — klerikalna stranka v deželni zbor v zadevi regulacije učiteljskih plač in v državnem zboru v sanacijo deželnih financ; 3.) kje so oni epohalni nasveti finančnega genija, dvornega svetnika v pokoju Fr. Šukljeta, ki jih je objavljala »Slovenec« in ki so zagledali beli dan še v posebni brošuri? — Odgovoritel!

Dalje! Naš narod ni tako ubožen, kakor vpijejo njegovi izkoriščevalci, zakaj ako bi bil toliko ubožen, kako li more zidati take velikanske zavode, ki veljajo kar na milijone, kakor so oni v Št. Vidu? Kje li dobi naš narod toliko denarnih sredstev, da zida toliko in tako luksurijskih cerkvá, a poleg teh žrtev pa še znosi nebroj kron raznim duhovnikom, ki zapuščajo na tisoče imetja, in kje li dobe ti oznanjevalci narodnega uboštva toliko sredstev, da so lahko kar v dveh deželah veleposestniki?!

Čudom se pa čudimo, zakaj ne sporoči nihče teh varuhov našega kmeta, kdo bo plačal oni davek, ki ga bo porabila država v **izboljšanje duhovniških plač**? Mislamo, da pride pač malo več na Kranjsko, kakor pa bi prišlo pri regulaciji naših plač.

Z onimi famoznimi 25% draginjske doklade oženjenim so hoteli ravno klerikalci popolnoma preprečiti regulacijo naših plač. Zakaj oni so kalkulirali tako-le: Vsemu učiteljstvu že principialno ne dovolimo poviška, omejili se bomo le na oženjene. Ker bo pa narodna napredna stranka vztrajala na svojem stališču — vsem ali pa nobenemu — preprečimo vso zasnovano regulacijo, in potem bomo vpili: »Glejte prijatelje! Taki so! Mi smo bili za to, a liberalci niso hoteli!«

A ker je narodno-napredna stranka uvidela, da je bolje vsaj nekaj kakor nič, se je vdala ter sprejela predlog »25% draginjske doklade«.

Poudarjamo pa, da ves odium pade sedaj na klerikalno stranko, in da je ravno s tem predlogom klerikalna stranka zaigrala svojo zadnjo zaslombo **celo med ono peščico slovenskega učiteljstva, ki je stala še do sedaj v „Slomškovi zvezi“**.

Ako bi se bila klerikalna stranka zavzela za splošno izboljšanje učiteljskega gmotnega stanja, bi pač sprejela nasvetovani predlog o 25% vsemu učiteljstvu s pripombo, da se deželnemu odboru ali pa šolskemu odseku naroča, da prouči do prihodnjega zasedanja vir novih dohodkov v pokritje deficita, ki ga povzroči regulacija naših plač.

Učiteljstvo se več ne dá voditi za nos.

△

Regulacija učiteljskih plač v deželnem zboru goriškem.

V XIV. seji zasedanja deželnega zbora goriškega dne januarja 1903. se je prvič resno pretresoval zakon zaradi regulacije učiteljskih plač. O načrtu se je pisalo v tem listu in drugod že toliko, da se ni treba spuščati v podrobnosti. Po večjem ustrezu predlogu učiteljstva samega. Dopisnik z Goriškega je očital ponovno v »Edinosti«, da deželni odbor goriški ni imel in nima resne volje rešiti to vprašanje. Dopisnik očita deželnim poslancem, klerikalnim in liberalnim, slovenskim in italijanskim, da rešitev učiteljskega vprašanja nalašč zavlačujejo. Očitaneje je deloma tudi opravičeno.

Nisem se dosedaj o tem vprašanju nikjer oglasil v listih. Ako storim to danes, storim z namenom, opozarjati učiteljstvo na to, da je pot, katero je nastopilo, t. j. pot samopomoči, prava.

Naj se torej po tej poti bojuje dalje, po drugi strani pa, da opozarjam na korak, ki ga mora učiteljstvo samo storiti, da doseže višje potrjenje načrta, ki je bil sprejet v zadnjem zasedanju.

Za zakon v obliki, kakor je danes, sem se jeseni l. 1902. potezal v deželnem zboru sam izmed deželnih poslancev. Izrekel sem na zborovanju učiteljstva cele dežele v Gorici, da je rešitev učiteljskega vprašanja najnujnejša zadeva za deželni zbor goriški, da se mora zakon sprejeti brez pridržka in da se pokritje dobi, ako se ima resno voljo. To svoje principialno stališče sem v seji dne 2. januarja 1903 označil približno tako-le: »Stojimo danes pred socialnim vprašanjem, katerega eminentna točka je tudi ta, o kateri danes obravnavamo: načrt učiteljskega zakona. Ako ne bomo zastopali načela, da gre učitelju ono stališče v znanju, kakor ga zahteva moderna veda in narodna ekonomija, potem je sploh zastoj, da se brigamo za učiteljsko vprašanje. Ena temeljnih točk naše dobe pa je, da je pouk ono, česar potrebujejo najbolj vsi stanovi in v prvi vrsti kmetiški stan. Kar kmeta najbolj tepe, je navednost in neumnost. Ako hočemo to odstraniti, moramo imeti sposobnega učitelja. Učitelj mora biti kvas, ki naj dvigne ljudsko meso. Kakor hitro priznavamo ta princip, ne smemo več barantati, marveč izreči se moramo za eksistenčni minimum 1600 kron, kakor ga priznava državni zakon o osebnem davku in v tem smislu tudi urediti plače in pokojnine. — Glede finančnega vprašanja sem opozarjal, da zahtevamo od vlade podporo za regulacijo učiteljskih plač, da si nimamo nikakega zakonitega razloga za to, da po drugi strani naš deželni zbor ne uporablja državnih fondov, do katerih imamo pravico, kakor tudi da vedno jadicujemo, da je goriška dežela revna, da pa vendar dajemo preko naših moči različne tudi nepotrebne podpore.

Naše deželne finance je lahko sanirati. No, velja izrek: C' est le savoir faire qui drune le courage.*«

Poudarjal sem tudi, da s priznavanjem učiteljskih plač v minimalnem znesku 1200 kron mislo morda naklonili več, kakor je imel učitelj l. 1870., marveč smo glede na draginjo in gospodarski položaj le prilagodili njega plačo s sedanjimi razmerami, da pa učitelj dejanski ne dobi več kakor ob prvem deželnem zakonu. S klerikalsem: »Pokritje mora biti le konsekvence našega današnjega sklepa. Mi moramo zakon votirati brez pridržka, pokritje se mora dobiti.« (Dalje.)

*) Znati se mora — to dela pogum!

Spodnještajerske ljudskošolske razmere.

Celjska »Domovina« priobčuje članek, kjer pravi, da je ljudska šola podlaga vsemu šolstvu in torišče, kjer si pridobivajo posamezni narodi v svojem maternem jeziku za življenje potrebnega znanja. Ker je od dobre ljudske šole in od učiteljstva, ki iz ljubezni do izročene mladine vrši svoj težavni poklic, odvisen napredek in procvit narodov, se ni čuditi, da naši nasprotniki z vsemi silami delajo na to, da ponemčijo naše ljudske šole ali pa če tega ne morejo, nastavljajo na slov. šolah učiteljske osebe, ki sovražijo ljudstvo, katerega najdražji zaklad, to je mladina, jim je izročen v vzgojo, in vcepljajo v mlada srca mržnjo do lastnega naroda.

In res vidimo, da naši nasprotniki sistematično delajo v doseg svojega smotra; najprej so ustanavljali privatne ljudske šole z nemškim učnim jezikom, ki so jih potem s pomočjo naše seveda nemškutarjem »veleustrežljive« vlade prevzele občine brez ozira na protest velike slovenske manjšine v dotični občini, katera tvori n. pr. v Ljutomeru večino vsega prebivalstva (621 Slovencev 527 Nemcev).

Vendar še njih ponemčevalno delo ni dovolj naglo napredovalo, zato so začeli v okrajih, kakor Gornja Radgona, Maribor, Rogatec, Marnberg, Konjice, kjer je bil okrajni šolski svet v njihovih rokah, nastavljati na popolnoma slovenske šole zagrizene nemškutarje za učitelje, da, celo za voditelje.

V Konjicah obstoji za trg posebna nemška šola in za okolico popolnoma slovenska šola, katere voditelj pa v narodni nestrpnosti in zagrizenosti proti Slovencem prekaša voditelja nemške šole; razen njega deluje še ena učna oseba nemškega mišljenja na tej šoli. V Čadramu so ravno tako na slovenski ljudski šoli večina ali po navadi vsi učitelji najhujši nasprotniki Slovencev; in to sta dve večrazredni (5 in 4 razr.) slovenski šoli v najvažnejših slovenskih postojankah v konjiškem okraju. Šola v Ločah je ravno zaradi takih imenovanj postala že skoraj popolnoma nemška! Nič boljše razmere ne vladajo v gornjeradgonskem okraju, kjer hoče slavní mogotec »oče Bračko« ponemčiti ves okraj.

Na slovenskih šolah v Gornji Radgoni in Ščavnici so skoraj vse učne osebe v nemškem taboru. Ko je bilo razpisano mesto nadučitelja na neki večrazredni šoli, je bil imenovan, akoravno je bilo veliko starih in zmožnih, najmlajši prosilec, ki se je kot rojen Nemec slovenščine naučil šele na učiteljski šoli. Bračko kot za nemštvo vnet mož je pričakoval, da bo po delovanju tega nadučitelja slovenska šola in vsa fara postala nemška. Opetovano je zahteval, da naj vendar začne za nemštvo delati, kar se je temu nadučitelju tako pristudilo, da je povedal svoje mnenje takim prijateljem ljudstva in se s studom obrnil od njih in da sedaj deluje, kakor je dolžnost voditelja slovenske šole.

Še bolj žalostne razmere vladajo v mariborskem in marnberškem okraju, kjer imenujejo na slovenske šole, na katerih so delovali do zadnjih dob slovenski učitelji, vsaj na vodilna mesta same nemškutarje.

Iste razmere bodo nastopile tudi v ptujskem in slovenjegraškem okraju, kjer je pred kratkim prišel okrajni šolski svet v nemške roke, zgodilo pa se bo to tudi v brežiškem okraju, kjer se bo tudi kmalu okr. šolski svet volil od nemškega okr. zastopa.

Ker je pa na Štajerskem vobče, posebno na Spodnjem Štajerskem, pomanjkanje učiteljstva veliko, in je razen tega velika večina učiteljstva čutila z narodom, iz katerega je izšla, so v hitrejši ponemčevanje našega šolstva ustanovili v Mariboru na deželne stroške žensko učiteljsko, katerega gojenke bodo letos prvokrat stopile v službe in če bodo le za silo tolkle slovenski jezik, dobile mesta na slovenskih šolah. Vendar je še vse to premalo; največja nesramnost, ki presega vse meje, je naskok poslancev Wastiana in tovarišev na c. kr. moško učiteljsko v Mariboru. Ti zahtevajo, da naj bo to nemško učiteljsko, ustanovljeno za Spodnje Štajersko, nekak jezikovni tečaj za Nemce; njih namen je jasen, če pomislimo, da se naj po željah teh rešiteljev nemštva daje pouk v slovenščini Nemcem od učitelja nemške narodnosti in da naj ta te jezikovne vajence izpraša pri zrelostnem in sposobnostnem izpitu ter jim na ta način pripomore do pravice nastavljanja na slovenskih šolah. Iz vsega tega vidimo, da delajo naši nasprotniki premišljeno in upoštevajo, da je ljudska šola važen činitelj v razvoju posameznih narodov, razen tega pa tudi dobro vedo, koliko lahko stori učitelj pri ljudstvu. Človek bi mislil, da naši vodilni krogi uvidevajo nevarnost, ki nam preti, in delujejo ne le proti tem drznim naskokom na slovensko ljudsko šolstvo, ampak tudi upoštevajo težavno stališče narodnega učiteljstva in njega delovanje ne le na narodno-političnem, družabnem in v prvi vrsti na narodno-gospodarskem polju. Imamo nekatere okraje na Spodnjem Štajerskem, kjer narodna zavest prešinja najširše narodne mase, imamo okraje, kjer deluje v vsaki vasi narodno bralno, gasilno ali pevsko društvo, imamo okraje, kjer se je jako povzdignila sadje-reja, vinoreja, čebelarstvo, hmeljarstvo itd. In kdo ima zasluge, da narod napreduje na umstvenem in gospodarskem polju? Učitelji, ki delujejo po vaseh in si s svojim zgledom in vednim stikom z ljudstvom pridobivajo zaupanje in ugled pri ljudstvu. Vsak poznavalec obupnih razmer na Spod. Štajerskem bi mislil, da vodilni krogi uvažujejo te delavce za narod; a kdor to misli, se bridko vara. Pri nas še vedno prevladuje razlika stanov in oni, ki imajo visokodoneče naslove ali pa obilo posvetnega blaga, gledajo na učitelje od zgoraj navzdol; in to so večinoma ljudje, ki intrigirajo drug proti drugemu v »boju« za doseg raznih načelniških in predsedniških mest, to so ljudje, katerih narodno delovanje obstoji večinoma v tem, da tik pred volitvami tega ali pa onega volilca milo pogledajo in rečejo: »Oče, jutri pa bomo šli volit«; ko pa volitve minejo, se na vse pretege hvalijo ti vplivni veljaki, nihče pa se ne spomni na one tihe delavce, ki so v narodu leta in leta budili narodno zavest in ljudstvo pripravili do tega, da uvideva važnost volitev. Bog ne daj, da bi bil učitelj pri kakem zborovanju ali seji drugačnega mnenja kakor oni, ki se smatrajo za edino poklicane voditelje, in naj je učitelj še tako izobražen! Tak nastop mora marsikateri učitelj drago plačati. Žalostno je, a pribiti moramo, da marsikateri okr. šolski svet ne postavi v terno kakega jako zmožnega učitelja, ker se ni dovolj klanjal merodajnim osebam ali pa si je drznil o kaki priliki izraziti kako svoje mnenje, ki nasprotuje mnenju gotovih krogov! V večini okrajnih zastopov, obč. odborov iščemo zaman učiteljev, akoravno so vsi drugi stanovi zastopani v njih; v ljutomerskem okrajnem zastopu sedijo poleg kmetov in obrtnikov zastopniki duhovniškega, odvetniškega in zdravniškega stanu, pogrešamo pa zastopnika učiteljskega stanu, ki

ima v okraju več članov, kakor vsi trije omenjeni stanovi skupaj in ki je izjavil željo, da se mu da zastopstvo. Poleg tega pa je ravno med učitelji ljutomerskega okraja veliko jako zmožnih mož, ki so ne le domačini, ampak delujejo po 20 let in še več uspešno v okraju. Za zadnjih deželnozborskih volitev iz kmetiških občin se je v ljutomersko-ormoškem okraju iskal kandidat in nazadnje je sedanjí poslanec nekako prisiljen prevzel mandat; zakaj se ne bi postavil kak učitelj za kandidata? Ravno v tem volilnem okolišu imamo mnogo učiteljev, ki so ne le jako splošno, ampak tudi gospodarsko izobraženi in poznajo potrebe in želje ljudstva!

Žalostno je stanje narodnega učiteljstva na Spod. Štajerskem; na eni strani izpodrivanje od nemčurske strani (saj bodo kmalu redke večrazredne šole v višjih plačilnih razredih, kjer bi služil učitelj-narodnjak; večina teh šol ima za voditelje nemčurje ali mlačneže), na drugi strani pa preziranje in zapostavljanje od narodne strani. Nujno potrebno je, da te razmere nehajo; na šolskem polju smo veliko izgubili in če gre tako naprej, bodo v nekaterih okrajih narodni učitelji bele vrane.

Kaka poguba bo to za narod, nam jasno kaže Koroško! Skrajni čas je, da se odločno nastopi proti sistematičnemu izpodrivanju narodnega učiteljstva in ponemčevanju naših šol; ljudstvo naj po vsem Spod. Štajerskem na shodih govori in zahteva, da postane mariborsko c. kr. moško učiteljske slovensko, in naši drž. poslanci naj z vsemi sredstvi delujejo v dosego te opravičene zahteve ljudstva. Skliče naj se shod zaupnih mož — narodnega sveta itak ne potrebujemo Slovenci v tako sijajnih razmerah! — ki naj odločno zahteva, da se na slovenskih šolah, za katere plačujemo le Slovenci, (saj so povsod, kjer obstoje tudi nemške šole, izšolane iz trgov,) nastavlja le učiteljske osebe slovenske narodnosti; ako pa ta zahteva ne pomaga, pa naj okr. šolski sveti, ki so v slovenskih rokah, v terno jemljejo za nemške šole le učitelje slovenske narodnosti, kar je tem lažje, ker so vsi slovenski učitelji izprašani tudi za nemške šole.

Delajmo pa zlasti nato, da pridejo izgubljeni okraji, kakor Gornja Radgona, Ptuj, Slov. Bistrica in Brežice spet nazaj v slovenske roke ter da si priborimo rogaški in marenberški okraj. Poudarjajo naj se narodne zahteve z vso energijo v okrajnih šolskih svetih, sploh naj pride v nje več narodnega duha. Skrbimo pa tudi, da naši fantje v večjem številu pohajajo učiteljske, ko dosedaj, zlasti ker jim zaradi prevelikega števila dijakov v gimnazijah in vseučiliščih nudi v zadnjem času ne veliko ali pa nič slabše gmotno stališče, kakor onim, ki dovršijo gimnazijo in vseučilišče!*)

Vsi pravi narodnjaki, vneti za dobrobit slovenskega naroda, pa naj upoštevajo učiteljski stan in njega neprecenljive zasluge za razvoj našega naroda, naj ne delajo proti temu važnemu stanu, ampak z njim kot enakovrednim članom narodne organizacije; izgine naj vsaka razlika stanov!

Ljudskošolske razmere pri nas so žalostne; združeno delujmo z navedenimi sredstvi v odvrnitev vseh naskokov na naše šole in še enkrat poudarjamo, obrnimo poglede na tožni Korotan, kjer imajo naši nasprotniki v šolah in učiteljih najuspešnejša sredstva za ponemčevanje.

*) Tega ne verjamemo!

Ureditev učiteljskih plač v Dalmaciji.

Tudi kršna Dalmacija se je prebudila iz spanja ter uredila v letošnji sesiji deželnega zbora učiteljske plače. Zakon o končni ureditvi je bil sprejet v seji z dne 6. novembra 1905. Novi zakon se skoro popolnoma ujema z zakonom, ki ga je zbornica sprejela že l. 1903. a ga vlada ni hotela predložiti v sankcijo, ker se ji ni zdelo pokritje vzeto iz pravega korita. L. 1903. so predlagali v pokritje posebno obdačenje voznih listkov in piva. Ker pa menda vlada meni seči še po teh virih za svoje kanone, je kategorično izjavila: Ne! Učiteljstvo stradaj — dalje!

Po novem zakonu se uredi učiteljske plače tako-le: Učitelji z zrelostnim izpričevalom dobe letnih 860 K, učiteljice 780 K brez ozira na službeno mesto. — Plače definitivnega učiteljstva se dele v tri razrede: Prvi plačilni red je 1200 K, drugi 1300 K, tretji 1400 K letno. V prvem plačilnem razredu so vsi učitelji in učiteljice, ki še niso dosegli 10 definitivnih let; v drugem, ki še niso prestopili 20 definitivnih let; a v tretjem ostalo učiteljstvo. —

Plače meščanskih učiteljev se tudi razdele v tri razrede: prvi s 1600 K plače, drugi 1700 K in tretji 1800 K. Avanzma se vrši v tistem redu kakor pri ljudskem učiteljstvu.

Petletnice, ki jih je šest, se dele tako-le: Prve štiri so po 150 K, a zadnji dve po 200 K. — Petletnice se smejo ukrajiti učiteljstvu le za dve leti in jih podeljuje in priznava c. kr. okrajni šol. svet. Prositi učiteljstvu ni treba za posamezne petletnice, temveč c. kr. okrajni šolski sveti jih morajo pripoznati edino le na naznanitev dotičnih šolskih vodstev.

Petletnice meščanskih šol pa znašajo prve štiri po 200 K, a zadnji dve po 250 K.

Ravnatelji meščanskih — kakor tudi nadučitelji — imajo pravico do upravnine, ki se vpoštevava kakor petletnice v pokojnino. Upravnina ravnateljev samostojnih meščanskih šol znaša 300 K, a upravnina ravnateljev meščanskih šol, združenih z ljudsko šolo, pa 400 K; ako je ta ljudska šola petrazredna, znaša upravnina 500 K.

Upravnina nadučiteljev ljudskih šol je sledeča: na dvorazrednicah 100 K, trirazrednicah 150 K, štirirazrednicah 200 K, petrazrednicah in večrazrednicah pa 250 K letno.

Ravnatelji, ravnateljice meščanskih šol, nadučitelji in nadučiteljice ljudskih šol, dalje voditelji enorazrednih ljudskih šol imajo pravico do stanovanja »in natura«, ki mora imeti najmanj dve sobi, shrambo, kuhinjo in potrebne pritikline (klet, drvarnico i. t. d.) in to, ako le mogoče, v šolskem poslopju.

Ako se v šolskem poslopju ne more napraviti takega stanovanja, morajo dotičniki dobivati stanarino, in sicer znaša le-ta: v mestih Zader, Šibenik, Splug, Dubrovnik in Kotor 300 kron, v mestih, kjer so okrajna sodišča, 200 kron; v mestih brez okrajnih sodišč z nad 3000 prebivalci 150 kron; v ostalih krajih pa, kjer je nad 1000 prebivalcev, 100 kron letno. Te stanarine se v slučaju vpokojitve ne vpoštevajo v pokojnino.

Plača, petletnice, upravnina in stanarina se izplačujejo 1. vsakega meseca naprej. Nagrade učiteljskim kandidatom in kandidatnjam se izplačujejo od dne, ko nastopijo službo, a stalna plača se šteje od 1. prihodnjega meseca po prebiti izkušnji.

Plače učiteljic z izpričevalom usposobljenosti znašajo 80% dotičnih učiteljskih plač, stanarina in doklada se plačuje

v tistem razmerju kakor učiteljem. Ako je ravnateljica meščanske šole ali nadučiteljica ljudske šole obenem žena ravnatelja meščanske šole ali nadučitelja, izgubi pravico do stanovanja, oziroma do stanarine. Ako pa vživa to dobroto pred uveljavljenjem tega zakona, preneha ta dobrota po izvedbi tega zakona.

Kadar stopi ta zakon v veljavo, se takoj izpremene učiteljske plače, ki se računajo po službenih letih. Petletnice dobljene pred zakonom, ostanejo stare, a po novem se uredi one, ki dopolnijo svojo starost v novem zakonu.

Onim učnim osebam, ki dobivajo glasom starega zakona večje plače kakor jih preopisuje sprejeti zakon, se ne smejo te plače znižati, izvzeti so le navedeni slučajji ravnateljic meščanskih šol in nadučiteljic, ki so žene ravnateljev ali nadučiteljev.

Zakon stopi v veljavo s 1. prihodnjega meseca, ko se ga objavi v uradnem listu. Δ

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Deželno slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani ima redni občni zbor dne 28. t. m. ob 10. uri dopoldne v »Narodnem domu« (pritličje na desno). Poleg običajnih točk je na dnevnem redu tudi razgovor o izboljšanju učiteljskih plač. Poroča tovariš E. Gangl. — Ta razgovor je tolike važnosti, da je pričakovati najobilnejše udeležbe! Vsi na shod! Odbor.

Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani ima redni občni zbor dne 28. t. m. ob 9. uri dopoldne v »Narodnem domu« (pritličje na desno). Poleg navadnega dnevnega reda bo tudi razgovor o društveni efektini loteriji. Poroča tovariš Fr. Gärtner. K obilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Učiteljsko društvo novomeškega okraja je zborovalo v četrtek dne 7. decembra t. l. v St. Lovrencu. Zborovanje je bilo združeno s hospitacijama. V I. razredu je nastopila gđ. Hineg, in sicer je predavala »Črko c«. — V II. razredu, višjem oddelku, pa g. nadučitelj Potokar: Spisni sestavek »Sova«.

Po nastopih se je začela kratka debata, v koji se je izrekla gospici in g. predavatelju zahvala.

Po debati je zborovalo društvo.

Gospod predsednik pozove društvo, naj si izvoli dva zastopnika samskih učiteljev za zborovanje, ki se bo vršilo med božičnimi počitnicami v Ljubljani. Predlaga, naj se izvolita gđ. Fajdiga in g. Gregorc. Predlog je bil enoglasno sprejet.

Nadalje naznani g. predsednik, da kolega Jerše, ki je že pred par leti umrl, nima nagrobnega spomenika. Skrbeti je, da se spomenik čim prej postavi. Društvo sklene pobirati prispevke za Jeršetov spomenik. Prispevke pobira gosp. Mirko Pehani, nadučitelj v Trebnjem.

Prihodnje zborovanje bo 8. februarja v Rudolfovem.

Štajersko.

Savinsko učiteljsko društvo je zborovalo dne 19. novembra v Braslovčah. Vkljub skrajno neugodnemu vremenu se je zbralo vendar 15 članov. Nanovo je pristopil društvu gosp. A. Kramar iz Braslovč. Prva točka dnevnega reda je bilo poročilo delegata dež. učit. skupščine, gosp. Zotterja. G. delegat nam je natančno razjasnil delo dež. skupščine ter nam povedal tudi najvažnejše predloge, ki so se sprejeli. Dal Bog, da bi se jih le nekaj uresničilo in da bi ne ostali samo na papirju. Nato je poročal g. I. Jakše o zborovanju »Zaveze« v Pulju ter o potovanju po avstrijskem jugu, za

kar je žel mnogo pohvale. Sprejetih je bilo več predlogov. Sklenilo se je, da napravi učiteljsko društvo vlogo na okr. šol. svet, v kateri se vpraša, kaj je pravzaprav vzrok, da se je naš okraj pri pomikanju šol iz nižjih plačilnih razredov v višje tako zapostavljal. Prišla je v drugi plačilni razred v našem okraju samo ena šola (Orla vas) in še ta je enorazrednica. Učiteljstvo vranskega okraja, ki z vso vmeno deluje v šoli in mnogokrat še več stori, kakor mu nalaga dolžnost, je zaradi tega skrajno ogorčeno, zlasti, ako pogledamo, kako se je delalo po sosednjih okrajih. Slavni okrajni šol. svet naj nam to razjasni! Ako deželni zbor morebiti še kdaj dovoli kako vsoto za pomaknenje šol v višje plačilne razrede, naprosi učit. društvo enega dež. odbornika Slovenca in enega Nemca, da se zavzame za naš okraj, ki se je tokrat tako sijajno prezrl. Nadalje je izreklo učiteljsko društvo obžalovanje in ogorčenje onim gospodom, ki so postavili kandidate za komisijo glede pridobinskega davka. Učiteljstvo plačuje ravno tako davke kakor vsak drugi, zato naj bi se tudi upoštevalo. Zdi se nam, da nas oni gospodje, ki se nazivajo narodne voditelje, povsod in vedno prezirajo — a z našim delom se pa kaj radi ponašajo. Tako ne pojde več dalje. Učiteljstvo si bo to dobro zapomnilo ter tudi vedelo urediti po tem svoje delovanje. Sicer bomo pa o tem še govorili resno besedo. Tovariš blagajnik je naznanil, da smo plačali letos pokroviteljino »konvikta«, in sicer prvič 120 K, drugič pa 80 K. Zato prosimo, da nam g. blagajnik konvikta potrdi pokroviteljino. Prihodnje zborovanje se vrši začetkom spomladi na Gomilskem. Upamo, da se takrat združimo vsi in da ne bo niti enega, ki bi ostal doma.

Gornjegrajsko okrajno učiteljsko društvo je v svoji glavni skupščini dne 7. decembra t. l. izvolilo soglasno v odbor sledeče gg.: Ivan Kelc, nadučitelj v Novi Štiti, predsednik; Franc Kocbek, nadučitelj v Gornjem gradu, podpredsednik; Ignac Šijanec, učitelj v Gornjem gradu, tajnik; Peter Wudler, nadučitelj na Ljubnem, blagajnik, in Jože Trčak, nadučitelj pri Sv. Frančišku in Ivan Klemenčič, nadučitelj na Rečici, odbornika.

Slovenjegraško učiteljsko društvo je zborovalo v tem letu zadnjikrat dne 3. decembra v prostorih okoliške šole v Slovenj Gradcu. Vkljub slabemu vremenu je bila udeležba povoljna. Društveni predsednik gosp. Vrečko otvori zborovanje ob polu 11. uri dopoldne in presrečno pozdravi navzoče društvenike, posebno novega člana tov. Mohorka, učitelja-voditelja v Sele-Vrhih. Čestita tov. Koržetu, ki je v novemberskem roku t. l. srečno dostal izpit učne sposobnosti ter omeni, da je društvo izgubilo marljivega člana tov. Mencina, ki se je v počitnicah preselil v Št. Peter pri Mariboru. Izroča nam pozdrave odišlega tovariša. Ker izgubi ž njim društvo svojega tajnika in obenem pevovodjo, mu bo treba izvoliti naslednika, kar se zgodi v prihodnjem zborovanju. Med došlimi dopisi omenja g. predsednik dopis Goriške tiskarne, ki vabi k naročbi Majcnove knjige »Metodika zemljepisnega pouka v ljudski šoli«; dalje dopis, tičoč se »Ročnega zapisnika«, sestavil L. Jelenc. Obe knjigi priporoča gospod predsednik društvenikom. Dalje opozarja na upravnikovo listino v 11. številu »Popotnika« in omenja, da bi bilo sramotno za slovensko učiteljstvo, če bi ga ne moglo vzdrževati in ga pustilo gmotno propasti. Zato stori vsak svojo dolžnost! Vsaka šola, vsak učitelj bi moral biti naročnik »Popotnikov«, in to tembolj, ker je edini slovenski pedagoški list. Ker preide z Novim letom »Pädagogische Zeitschrift« v last »Lehrerbunda« in se še sedaj ne ve, li »Schul- und Lehrzeitung« v prihodnjem letu preneha izhajati, omeni g. predsednik, da se počaka glede naročitve na prihodnje glasilo »Zaveze štajerskih učiteljev«. Glavna točka dnevnega reda je bil razgovor o novem šolskem in učnem redu. Gospod predsednik nam v glavnih potezah naslika paralelo med starim in novim učnim redom. A že sedaj izreči končno sodbo o novem učnem redu, bi bilo prenačljeno, ker še ni v veljavi in se je izročil posebnemu odseku učiteljev v pretresovanje, preden se izda definitivno. Gosp. predsednik omenja dalje, da novi šolski in učni red ni nič novega in se tudi bistveno ne razločuje mnogo od starega. Sicer je nekaj poglavij novih, kakor o zdravju šolskih

otrok, kako naj šola deluje v soglasju z domačo hišo i. dr. Marsikatera točka v novem šolskem in učnem redu pa je bolj podobna pobožni želji nego ukazu. Važna pa je točka o učni metodi, glede katere ima učiteljstvo po novem učnem redu popolno prostost; s tem je izpolnjena končno želja, ki jo je učiteljstvo že zdavna gojilo. Točke o verskih vajah, kakor 8, 9, 10, bodo pač duhovščino lahko popolno zadovoljile, ne pa tako učiteljstva. Gosp. predsednik poziva nato društvenike, da pošiljajo pismenim potom svoje želje in navsote k izvedbam novega šolskega učnega reda tozadevnemu odseku poročevalcev. G. tov. Šmid predlaga, naj javi vsak zadevne želje društvenemu predsedniku, ki jih izroči in dopošlje dotičnim odsekovim poročevalcem. Sprejeto. Ker ni bilo drugih nasvetov, zaključí g. predsenik zborovanje opoldne, želeč, da se tudi pri prihodnjem zborovanju zglaší kdo drugi k besedi o novem učnem redu. Prihodnje zborovanje bo dne 6. prosinca 1906 v Slovenj Gradcu.

M o.

Književnost in umetnost.

Ruska moderna. Gorkij, Andrejev, Skitalec, Bunin, Čirikov. Novele in črtice. Prevela Minka Govékarjeva. V Ljubljani 1905. Natisnila in založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg. Str. 398. Cena broširanemu izvodu 4 K, elegantno vezanemu 6 K. Gospa Govékarjeva si je pridobila lepo zaslugo, da je seznanila slovensko javnost z ruskimi pisatelji, ki zbujačo opravičeno pozornost vsega olikanega sveta. Ne dvomimo, da si pridobi ruska moderna tudi med Slovenci mnogo častilcev.

Občinska Uprava. Poučni stanovski list županom, občinskim tajnikom, občinskim svetovalcem in drugim javnim organom. Izhaja vsakega 1. in 12. dne meseca ter stane vseletno 8 K, polletno 4 K. Ureja dr. Vladimir Ravnihar. — Ker je tudi mnogo učiteljev, ki opravljajo posle občinskega tajnika, ta list toplo priporočamo, saj kaže že I. števil., da bo list popolnoma ustrezal svoji hvaležni nalogi.

Vestnik.

Osebnosti. Za dekliško ljudsko šolo v Kranju je imenovana gđc. Ivana Lampe kot provizorična učiteljica. Nadučiteljcem na vrhu je imenovan Fran Silvester, nadučiteljcem v Čatežu Anton Vidmar, nadučiteljcem v Podkrajju A. Zupanec, nadučiteljcem na Dobrovi Fran Borštnik, v Tuhinju pride Suzana Baloh, k št. Petru v Ljubljani Marija Levstek, na Rako Fr. Lunder.

Umrl je dne 10. t. m. tovariš Alojzij Pin, šolski voditelj v Dolenjem Logatcu. Vrlega tovariša se še spomnimol

Okrajni šolski svet logaški je šel pri svoji zadnji seji preko predloga za discipliniranje delegatov IV. deželne učiteljske skupščine na dnevni red. Litija torej ne dobi sebi enakega okrajja!

Pametna in jako dobra je misel o zborovanju samskih učiteljev in učiteljic v Ljubljani med božičnimi počitnicami. Čas je, da se poseže po najskrajnejšem sredstvu. Tako povišanje plač je mogoče menda samo na Kranjskem, kjer hoče nositi zvonec poglavar kranjskih klerikalcev in nasprotnikov šole. To je sramotno za učiteljstvo in za deželo. — Dežela naj plača pošteno svoje služabnike, ali naj pa šole zapro in ne vodijo v pogubo mladih oseb. Če pa res ne morejo, ali bolje, nočejo plačati, naj zapro tudi učiteljske in zabranijo tako mladim idealnim ljudem grenko življenje in odstranijo tako mnogo obupa. Na svidenje o o Božiču v Ljubljani! — Ona učiteljska društva, ki še niso zborovala, naj to hitro store in izvolijo odposlance. Samci, neustrašeno naprej, oženjenci pa za nami! T.

Letošnje božične počitnice. Vodja naučnega ministrstva je odredil, da se začno letošnje božične počitnice na srednjih šolah že dne 23. t. m. Isto lahko ukrenejo deželni šolski sveti za ljudske in meščanske šole.

O učiteljskem vprašanju razpravlja goriška »Soča« v 88. števil. S temi izvajanjí seznanimo poblíže svoje bralce prihodnjič.

V ljudski šoli v Selih na Koroškem je letos vsolanih 107 otrok, od teh obiskuje slovenski razred 68 otrok. To je dokaz, da so začeli tudi koroški starši uvidevati, da je uspeh pouka le tedaj zagotovljen, če se ga uživa v materinem jeziku.

K članku o štajerskih ljudskošolskih razmerah, ki ga priobčujemo na drugem mestu, se je oglasil v »Dom ovinik« tudi nekdo iz učiteljskih krogov, pišoč, da je vsak stavek, vsaka beseda dokazan odmev resničnosti. Gotovi ljudje velikokrat ne razumejo ali v svoji prevzvišenosti nočejo pripoznati tistega tihega, skrivnostnega delovanja požrtvovalnih, za svoj narod navdušenih faktorjev — ljudskošolskih učiteljev. — Kako se siromak časih trudi in peha, preden pride do svojega težavnega poklica! — Nastopi novo življenje. Ves navdušen za narodov blagor se kakor mravlja z vso vnemo oprime dela. Ustanavlja bralna, pevka, tamburaška društva, uprizarja gledališke predstave, izkratka: loti se vsakega, bodisi še tako težavnega in odgovornega dela. Čuti se pač dolžnega in poklicanega, žrtvovati se za svoj narod, iz katerega je zrastel sam, in ki je toli zatiran. Obenem pa žrtvuje v narodne namene, kolikor pač more žrtvovati pri svoji pičli plači. Pomisliti je treba, s kakim težkočami se mora boriti posebno mlad učitelj. S tistimi borimi 70 kronami si naj plačuje hrano, luč, kurjavo, obleko in recimo, če si je moral sam kupiti hišno opravo na obroke, kakor jazl mora še vsak mesec najmanj 10 K poslati mizarju. Kako hočeš torej izhajati? Imamo že itak majhno plačo, a še te ne dobivamo ob času, kakor nam gre. Tako n. pr. še danes, dne 6. decembra, nisem dobil nakaznice, akoravno sem nastopil že 1. novembra svojo novo službo in se je moj nastop takoj naznanil, in sicer direktno na dež. šol. svet. V kakšne zadrege in neprijetnosti lahko človek zagazi pri tem. Meni je n. pr. krojač pisal že dve pismi in mi grozil s tožbo, ako mu takoj ne pošljem mesečnega obroka. A kako mu ga hočem poslati, če ga še sam nisem dobil? Želeti bi bilo, da bi se naši gospodje poslanci ob priložnosti obrnili na merodajno mesto in izposlovali, da se v bodoče ne zavlačuje več tako dolgo nakazanje učiteljskih plač. Ne godi se to samo meni. Naštel bi vam lahko deset kolegov, službujočih v istem okraju kakor jaz, ki vsak dan že nestrpno pričakujejo pošte, a gredo zopet prevarani brez nakaznice v šolo. — Pri vsem tem pa se še človek vendar trudi in peha, da stori kolikor pač največ more, za narodno izpodbujo in procvit. Vse to pa za nekatere ljudi ne velja nič, popolnoma nič. Žanje samo nehvaležnost in grda predbacivanja. Recimo, da ne zahajaš v vsako slov. gostilnico bodisi iz gmotnega ali kakršnegakoli vzroka, si že naroden izdajalec — nemčur brez značajnosti. Redno moraš vsak dan obletati vse slovenske gostilne, »maš d'narce al' pa ne«, sicer si Efižalt, ki si vrgel puško v stran in jo mahnil k drugi stranki. Kar čez noč in brez pomisleka te prekrstijo iz Ivana — za Hansa! To so sicer žalostna, a vendar dejstva! In baš ljudje, ki se štulijo tuintam med veljake, ti delajo iz nevoščljivosti vsakojake zapreke pri kakem podjetju, te zahrbtno napadajo in blatijo, namesto da bi te podpirali. Kakor sem že dejal: če te ni povsod, si izdajalec, če pa prideš med nje, si preziran. — Tovariši! Pustimo jih pri miru in orjimo s plugom po celini, kakor smo začeli! In strmeli bodo, ko bodo videli dejstva!

Šolsko veselico je priredila mladina deške ljudske šole v Kamniku dne 10. t. m. pod vodstvom tovariša E. Adamiča. Izvajali so Kosijeve »Letne čase«.

Izpit učiteljske usposobljenosti so napravile v Gradcu učiteljice Silva Binter od Marije Snežne, Olga Cvahte iz Male Nedelje, Vekoslava Gorjak iz Cezanjevcev, Franja Jandl iz Vel. Nedelje, Marija Kocuvan iz Crena, Ana Lapornik iz Trbovelj (z odliko), Bazilija Žigart iz Maribora in Bogdana Žizek iz Šmartnega v Rožni dolini.

Iz seje c. kr. okrajnega šolskega sveta za goriški okraj. Dež. šol. svet poroča, da je imenoval dež. odbor svojim zastopnikom v c. kr. okr. šolski svet za nadaljno 6letno funkcijsko dobo gg. dež. poslanca Klančica Antona, župana v Podgori, in Franca Gruntarja, župana v Šmarjah ter škofijski ordinarijat zastopnikom cerkve g. Pavletiča Josipa, dekana v Št. Petru. Na naznanilo, da izide novi šolski in učni red v slov. prevodu, se sklene, naročiti po en izvod za vsako vodstvo in za vsak kr. š. svet.

Prizna se I. petletnica gospici Miri Bajčevi ter dovoli predplača eni učiteljici in enemu učitelju. Obravnava o discipl. postopanju proti enemu učitelju se odloži v svrhu natančnejših pojasnil. Likvidirajo se računi za razne izvršene poprave ter dovolijo nove priprave in poprave Krajni šolski svet v Sovodnjah se razdeli v tri samostojne, in sicer za Sovodnjo Gabrije in Vrh. Berce Anton, učitelj za Srednje Kambreško, se je službi odpovedal, na njegovo mesto stopi g. Zajc. Gdč. Strel je zopet nastopila službo v Šmarjah. Dovolje se razne prošnje za olajšavo šol. obiska.

Učiteljske izpremembe v šolskih okrajih Brežice, Kozje, Laški trg in Sevnica. Nameščeni so: v Artičah Voglar Alojz, zač. učitelj; v Brežicah Svetlin Gustav, okr. pom. učitelj, Kresnik Franc, nadučit. na nemški šoli, Tanšek Marija, suplentinja; v Dobovi Potočnik Ludovik, stal. učit.; v Pišecah Bohinc Josip, zač. učitelj; v Sromljah Petrič Ludovik, zač. učitelj, in Crček Mar., stalna učiteljica; v Vidmu suplentinji Scheligo Stefanija in Knapič Emilija; v Kozjem Ulčar Ludov., začasni šol. voditelj, in Grebenc Ana, suplentinja; v Št. Petru pod Sv. gorami Vadnal Franc, zač. učitelj; v Hrastniku Rott Leopoldina, supl. in Arzenšek Mar., supl.; v Jurkloštru Drobnič Antonija, zač. učitelj; v Laškem (okolica) Božič Rudolf, pom. učit.; na nemški šoli pa Pfligel Siverij kot zač. učitelj; pri Sv. Miklavžu Lorbek Pavel, stalni učitelj-voditelj; v Trbovljah supl. Eleonora Vodušek in supl. Velkavrh Jožef; v Trbovljah-Vodah na deški ljudski šoli zač. učitelj Oskar Molč; v Rajhenburgu Matko Marija, zač. učitelj; v Sevnici supl. Cimperšek Stefanija in na nemški šoli zač. učitelj. Schönwetter Josipina. — Razširile so se sledeče šole: v Brežicah nemška šola v štirirazrednico; v Sromljah v štirirazrednico; v Vidmu in v Pišecah v petrazrednico, v Rajhenburgu petrazrednica z eno paralelko, v Pilštanju v štirirazrednico, v Hrastniku v šestrazrednico z dvema paralelkama, v Trbovljah v šestrazrednico z eno paralelko in v Trbovljah-Vodah v petrazrednico z eno paralelko. — V I. plačilni razred je pomaknjena šola v Razborju, v II. pa šole v Dobjem, Pečicah, Sv. Antonu, Zabukovju, Bizeljskem, Sv. Miklavžu, Kancjanu in v Turjah.

Na c. kr. učiteljišču v Gorici je razpisano mesto provizoričnega vadniškega učitelja. Prošnje na naučno ministrstvo, opremljene z dokumnti o avstrijskem državljanstvu (domovnica) in z dokazi o učni usposobljenosti za ljudske šole z nemškim in slovenskim učnim jezikom ter z drugimi dokumenti je vlagati do 25. t. m. predpisanim potom pri c. kr. deželnem šolskem svetu za Goriško-Gradiščansko v Trstu.

Na „Militärvolksschule“ v Zadru je razpisana služba učitelja. »Verordnungsblatt« pozivlje podčastnike, naj kompetirajo. To je značilno zlasti dandanes, ko imamo nekaj učiteljev-častnikov, bivših enoletnih prostovoljcev. To je dokaz, kako mnenje imajo nekateri krogi o šoli in učitelstvu. Ali ni to sramota?

Pri sv. Jerneju nad Mučo na Spodnjem Štajerskem je do 10. januarja 1906 razpisana služba učitelja-voditelja. Ta enorazredna šola je v prvem plačilnem redu. — Prošnje se naslove na krajni šolski svet, ki da drage volje tudi pojasnila. — Učiteljeva soproga tudi lahko prevzame pouk v ženskih ročnih delih, ki tudi nese okoli 300 K. — Torej na noge slovenski učitelji. Naj blagovolijo drugi listi to notico ponatisniti!

„Učiteljske Noviny“ poročajo v zadnji številki o 25 odstotnem izboljšanju plač kranjskega oženjenega učiteljstva. Tudi ta list povečuje to »zaslugo« dr. Šustersiča. H koncu

poročila pravi: Ako bi kranjsko učiteljstvo ne seglo po najskrajnejšem sredstvu, bi ne doseglo ničesar, kakor ne dožene ničesar s samimi prošnjami učiteljstvo v Galiciji in na Hrvaškem.

Proračunski odsek državnega zbora se je že baval z zakonskim načrtom o zvišanju duhovniških plač. Delo gre hitro izpod rok. Kdaj ostane v državnem zboru poslanec, ki dvigne glas v prilog vedno preziranega in neplačanega učiteljstva.

Razgled po šolskem svetu.

— **Tudi na Ogrskem — štrajk.** Učitelji obrtne šole v Gölnczu so prosili izboljšanja plač. Ker pa prošnji niso ugodili, ne marajo učitelji več poučevati. In to je pravi štrajk! Učiteljstvo slovanskega juga šele samo obstruira...

— **Šolski zdravniki v Bolgariji.** Na vseh bolgarskih srednjih šolah so nastavljeni z začetkom tega leta posebni zdravniki, ki imajo nalogo, da predavajo po šolah o higijeni ter da preiskujejo dijake po dvakrat na teden, ali nimajo kake nalezljive bolezni. Zlasti skrbno imajo postopati pri začetnih pojavih jetike. To je pač jako koristna in dobrodelna uvedba ter bi bilo želeli, da jo posnemajo tudi pri nas.

— **Bolgarski učitelji v štrajku.** V Plevni je bila sklicana uradna okrajna učiteljska skupščina. Učiteljstvo se pa skupščine ni udeležilo. S tem je opozorilo ministrstvo, naj se uredi pravne razmere učiteljstva. Po Ljubljani — Plevna. Morda se zgodi kaj podobnega še izven Ljubljane in izven Plevne...

— **Učiteljice na deških šolah.** Na Nizozemskem, kjer je uvedena splošna koedukacija, nastavljajo učiteljice tudi na šolah, ki jih obiskujejo sami dečki. Na deški gimnaziji poučuje n. pr. telovadbo učiteljica, takisto na neki deški meščanski šoli. Tudi za tuje jezike so nastavljene ponekod učiteljice.

Listnica uredništva.

Trst. Hvala! Prosimo, opozorite nas vselej. Prosimo Vas tudi dotičnega poročila. — Dasi ima današnji list prilogo, smo morali več dopisov odložiti do prihodnjic. — Kdor pošilja vprašanja za »Pisarno«, naj vselej priloži 2 znamki po 10 h. Sicer se ne oziramo nanja.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 2802.

Kranjsko.

Na enorazredni ljudski šoli v Rakitni je stalno oddati učno mesto s postavnimi prejemki.

Opremljene prošnje je poslati po službenem potu tukajšnjemu uradu do 23. decembra 1905.

Prosilci, ki še niso stalno nameščeni na kakšni javni ljudski šoli na Kranjskem, se imajo izkazati z izpričevalom državnega zdravnika, da so fizično popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 3. decembra 1905.

Št. 3020.

Na štirirazredni dekliški ljudski šoli v Kranju je stalno popolniti služba učiteljice s postavnimi prejemki.

Zadostno opremljene prošnje so predpisanim potom poslati do 22. decembra 1905. podpisanemu c. kr. okraj. šol. svetu.

Prosilci, kateri v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Kranju, dne 2. decembra 1905.)*

Št. 3015.

Na trirazredni ljudski šoli v Šmartnem pri Kranju je stalno popolniti učiteljska služba z zakonitimi prejemki.

Zadostno opremljene prošnje je poslati predpisanim potom do 22. decembra 1905. podpisanemu okrajnemu šolskemu svetu.

Prosilci, ki še niso stalno nameščeni v kranjski javni službi, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno fizično sposobnost za službovanje.

C. kr. okrajni šolski svet Kranju, dne 2. decembra 1905.)*

*) Te razpise smo zopet dobili pisane samo v blaženi nemščini. Kdaj se bodo že vremena Kranjcem pri okr. glavarstvu zjasnila? Nam je te trdovratnosti že dovolj!

Št. 2888.

V krškem okraju se razpisuje s tem novo ustanovljeno učno mesto na drugi vzporednici štirirazredne ljudske šole v Mokronogu v začasno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 24. decembra 1905.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem, dne 10. decembra 1905.

Št. 1798.

Na dvorazredni ljudski šoli v Štrekljevcu je stalno popolniti drugo učno mesto.

Pravilno opremljene prošnje je vlagati do 25. decembra 1905.

Prosilci(ke), ki še niso v kranjski javni šolski službi stalno nameščeni, morajo z državno zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno fizično sposobnost za službovanje.

C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju, dne 28. novembra 1905.

Št. 1368.

Štajersko.

Na enorazredni ljudski šoli v Skomrah je popolniti mesto učitelja-voditelja z dohodki po II. krajnem razredu.

Pravilno opremljene prošnje je vložiti postavnim potom do 6. januarja 1906. pri krajnem šolskem svetu v Skomrah, pošta Vitanje.

C. kr. okrajni šolski svet Konjice, dne 28. listopada 1905.

Št. 1385.

Na petrazredni ljudski šoli v Čadramu je popolniti mesto učitelja z dohodki po III. krajnem razredu.

Prošnje, opremljene s spričevalom o zrelosti in sposobnosti za učitelstvo ter domovnico je vložiti postavnim službenim potom do 10. prosinca 1906. pri krajnem šolskem svetu v Čadramu, pošta Oplotnica.

Moške učiteljske osebe dobijo od krajnega šolskega sveta za stanovanje letni pripomoček 60 K in prosto kurjavo.

C. kr. okrajni šolski svet v Konjice, dne 30. listopada 1905.

Šolske tiskovine

priporoča

tiskarna J. BLASNIKA naslednikov
v Ljubljani.

Koledar za kmetovalca.

Spisal državni mlekarski nadzornik

J. Legvart.

Prepotrebni ročni zapisnik za slov. kmet. podružnice, posestnike, trgovce, mlekarje itd.

VSEBINA:

Koledar za leto 1906.	Sadjereja.
Pošne določbe.	Živinozdravništvo.
Živinoreja.	Važne postavbe.
Mlekarstvo.	Zapisnik za knjigovodstvo.
Vinoreja.	Zapisnik za beležke.
Kletarstvo.	

Cena močno v platno vezane knjižice z žepnicama 1 K 80 h, s pošto 2 K.

Pri naročilu od 10 komadov višje se razpošilja poštne prosto, na kar opozarjam posebno kmet. podružnice.

Naroči se pri založništvu

Iv. Bonač v Ljubljani.

Šolske tiskovine

odobrene po dež. šolskem svetu
ter vse tiskovine za obrtne nadaljevalne šole po naj-novejših predpisih priporoča trdka

Dragotin Hribar v Ljubljani.

Ne zabite
„Učiteljskega konvikta!“

Ravnokar je izšel

Ravnokar je izšel

ROČNI ZAPISNIK

z imenikom ljudskih šol in učiteljskega osebja na Kranjskem, Spodnje Štajerskem in Primorskem in z osebnim statusom kranjskega ljudsko-šolskega učiteljstva

za šolsko leto 1905/06., XII. letnik
Sestavil L. Jelenc.

Cena: Za 75 učencev 1 K 40 v, za 100 učencev 1 K 50 v, za 125 učencev 1 K 60 v, za 150 učencev 1 K 70 v.

Ročni zapisnik je prevzela letos »Zaveza avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev« od gosp. Štef. Primožiča v svojo last.

Naroča se obenem s šolskimi tiskovinami v tiskarni Dragotina Hribarja v Ljubljani ali pa pri vodstvu Zaveze.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani, registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Vplačuje in izplačuje se vsak četrtek od 11.—12. ure dopoldne in vsako soboto od 5.—1/2 7. ure zvečer ali pa vsak dan potom poštne nakaznice ali c. kr. poštne hranilnice (čekovni račun št. 866.312). Za drugače storjena vplačila zadruga ni odgovorna.

Sprejem hranilnih vlog po 4:32%, oddaja posojil na osebni kredit po določenih rokih vračevanja (glej spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako velja: vsaj eden dober porok in plačnik, zastava premočnin, zemljišč in vknjiženih terjatev, predznanba na plačo ali penzijo.

Prošnje za posojila brezplačno proti vpošiljavi 20 h v poštah znamkah za frankaturo. Tudi prošnjam za posojila naj se priloži poštna znamka za 20 h za dopošiljatev rešitve.

Vsakih 100 K posojila (dva pasivna deleža) se vrača po načinu:

A » 12 mesečnih rokih, in sic. 11 rokov à 9 K — h, 12. rok 4 K 73 h	
B » 18 » » » 17 » » 6 » — » 18. » 3 » 56 »	
C » 24 » » » 23 » » 4 » 50 » 24. » 4 » — »	
D » 38 » » » 37 » » 3 » — » 38. » — » 66 »	
E » 46 » » » 45 » » 2 » 50 » 46. » 1 » 81 »	
F » 60 » » » 59 » » 2 » — » 60. » — » 70 »	
G » 70 » » » 69 » » 1 » 75 » 70. » 1 » 42 »	
H » 85 » » » 84 » » 1 » 50 » 85. » 1 » 26 »	

Zadružni lokal je v Ljubljani, Komenskega ulice št. 17.

† Ivan Matko.

Dne 30. nov. t. l. je ob $\frac{3}{4}$ 5. uri zjutraj izdihnil svojo blago dušo g. Ivan Matko, nadučitelj v Rajhenburgu. Pokojnik je bil rojen l. 1853. pri Mozirju v Savinski dolini. Obiskoval je najprej ljudsko šolo v Mozirju, kjer mu je bil učitelj rajnik Jamšek. Ta je pregovoril njegove starše, da so ga poslali v gimnazijo v Celje, kjer je dovršil 5 gim. razred. Potem je vstopil v učiteljsko v Mariboru. Med tem časom je prišel Jamšek za nadučitelja v Rajhenburg. Ko je Iv. Matko dokončal učiteljsko, pokliče Jamšek svojega nekdanjega učenca k sebi v Rajhenburg l. 1874. Po Jamškovi smrti l. 1893. pa prevzame vodstvo tuk. šole g. Ivan Matko. Tu je deloval v duhu Jamškovem, dokler ga ni ta zopet poklical k sebi nad zvezde.

Rajnik je bil krepak, neupogljiv značaj, sebe ni stavil nikoli v ospredje, dasi je bil velik talent. Prijazen je bil z vsakim človekom in svojim učiteljem je bil pravi oče in svetovalec. Kolegijalnosti ni nosil na jeziku — temveč jo je dejanski izpolnjal. Zato so ga pa tudi vsi srčno ljubili. Bil je tudi skrben oče sedmerim otrokom. Marsikatero zabavo se ni udeležil, mnogo dobrega ni užil, samo da bi njegovi dragi otroci dobili dobro vzgojo in izobrazbo. Kot učitelj je bil natančen in vesten ter je v teku 32 letu vzgojil veliko članov duhovščine, uradništva, učiteljstva i t. d.

Tudi za trg Rajhenburg si je tekom 32letnega službovanja pridobil dokaj zaslug. To je uvaževal tudi občinski odbor, ki ga je imenoval za častnega občana.

Kako so ga ljubili in spoštovali ljudje, je pokazal nad vse lep pogreb v soboto dne 2. dec. 1905. ob 10. uri dopoldne. Pogreba se je udeležil c. k. okr. glavar g. Julij pl. Vistarini, c. kr. okr. šol. nadzornik g. Gustav Vodušek, okolo 60 učiteljev in učiteljic, tuk. žel. uradniki, krajni šol. svet, občinski odbor, dva oo. trapista, šol. otroci z zastavo ter ogromno ljudstva. Tukajšna slavna požarna bramba je nosila rakev in delala špalir ob rakvi. Vse svetilke po trgu, koder je šel izprevod, so gorele in bile preoblečene s črno tkanino. Vencev je bilo veliko in lepih. Ob grobu je prekrasno govoril mešč. učitelj g. Jos. Brinar in pevci so zapeli dve lepi žalostinki.

Bil je mož, vzoren družinski oče, vesten, marljiv in vnet učitelj, ljubezniv prijatelj in pravi tovariš. — č.

Zanimivosti križem sveta.

Priobčuje šišman šišmanovič.

Zagrebški »Obzor« prinaša v svoji 272. številki t. l. to-le značilno:

Javno pismo.

Gospodu Nemaniču, učitelju na Hrvaškem.

Akotudi niste tako glasoviti kakor je bil pokojni vladika Strossmayer, ki je prejemal pisma iz Amerike pod naslovom »Strossmayer v Evropi«, vendar ve vsak hrvaški pismonoša, kje mora oddajati pisma, naslovljena na učitelja Nemaniča. — O Vas, gospod učitelj je prišlo toliko in tako raznovrstnih pritožb od raznih odličnih oseb, da Vam moram nekatere prijaviti z namenom, da se poboljšate. Pišejo nam,

da hodite po vasi v dolgi, zamazani suknji kakor Peter Amienski, da hodi Vaša deca suha in bosa po vasi kakor sedem slabih letinj, a da Vaša žena izgleda kakor Barbara Ubrik, suha in sestradana.

Prijatelj nam piše, da pometate tamošnjemu trgovcu prodajalnico in žagate drva za hlebec kruha, ki ga da Vašim sestradanim otrokom. Vaš župnik Vas je ovadil duhovski gosposki, da ste mu pojedli vse hostije v zakristiji in da mu večkrat popijete ono vino, ki mu ostane po sv. maši v posodici. Ko Vam je prešič poginil, ste jokali bolj, kakor da Vam je umrl Vaš kr. okr. šol. nadzornik. Vi ste prava, pravcata satira! — Tožijo Vas dalje, da ste dali drva, ki jih dobivate od občine, židu za stare ponošene hlače in poddelane črevlje, a sedaj pozimi spe Vaši otroci v šolski sobi, da ne zmrznejo in prezebajo. To ni dovoljeno kakor tudi ni postavno, da Vi nagovarjate Vaše šolske otroke, da Vam donašajo kakor nazorila grah, lečo, suhe slive i t. d. — ki jih potem kuhate doma.

Otroci, ki ostajajo radi oddaljenosti čez poldan v šoli, se pritožujejo, da morajo deliti s seboj prineseni kruh z Vašimi gladnimi otroki.

Dragi moj gospod učitelj! To ne povzdiguje Vašega stanu! Vi imate poleg Vaših šesterih otrok 400 gld. plače in prosto stanovanje letno ali 1 gld. in 10 kr. dnevno, kar popolnoma zadošča za Vas, Vašo ženo in Vaših 6 otrok.

Računajmo!

Za Vas osmero za zajtrk po 2 kr. za osebo dá 16 kr. za kosilo po 5 kr. za osebo 40 kr. za večerjo po 5 kr. za osebo 40 kr. vsak dan 20 kr. za kruh — da dnevno skupaj 1 gld. 16 kr.

Po tem računu Vam primanjkuje sicer še 6 kr., a teh 6 kr. lahko prištedite pri večerji ali kosilu. Za obleko in obuvalo morate pa tako zaslužiti privatnim potom, in to ni težko, samo treba je zdravja in malo dobre volje. Oblačiti se ni treba po modi, a tudi ni treba Vam hoditi kakor strah v prosu po svetu.

Dozdeva se nam, da Vi svojo vzvišeno službo, svoj poklic nekako persifirate, zakaj drugače bi ne prosili že tretjič službe vratarja pri visoki kr. vladi z motivacijo, da bi lažje preživljali svojo deco. — Ostanite, gospod učitelj tam, kjer ste in delujte še nadalje v šoli s tem uspehom kakor do sedaj. Poleg vsakdanji šoli obračajte svojo posebno pažnjo ponavljalni šoli, a o prostih urah se bavite tudi z analfabeti posebno z onimi, ki so prekoračili 30. leto svojega rojstva.

Ne zanemarjajte sadjarstva, ki v Vašem kraju soseben procvita; ravnotako gojite čebelarstvo, svilarstvo in mlekarstvo. Posebno Vam priporočamo z ozirom na Vaš stan, da se posvetite z vso marljivostjo sviloreji, da s tem vsaj nekoliko pomorete siromašnemu narodu, ki prinaša tako velike žrtve za prosveto. Bodite v svojem poklicu vztrpljivi in vedite, da je visoki kr. vladi pri srcu Vaš gmotni položaj in da je njena vroča želja, izpolniti vse želje učiteljstva, kakor hitro se poviša plača vsem uradnikom III. plačilnega razreda, ko se dalje uredi gmotno stanje okrajnih predstojnikov in izboljša vsaj nekoliko gmotni položaj velikih županov. —

Sprejmite i t. d.

J. Bukvič, s. r.
kr. šol. nadzornik.